

İki aylık öykü dergisi

Heceöykü

Yıl 22 Haziran-Temmuz 2025 Sayı 129

1304-7604

Heceöykü

İKİ AYLIK ÖYKÜ DERGİSİ

ISSN 1304-7604

YIL: 22 SAYI: 129

Haziran-Temmuz 2025

Yayın Türü: Ulusal

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:

Ömer Faruk Ergezen

Yayın Yönetmeni: Emin Gürdamur

Yayın Kurulu: Ali Necip Erdoğan,
Ali Ulvi Temel, İsmail Sert, Mehmet
Kahraman, Rüveyda Durmaz Kılıç

Dijital Medya: Rüveyda Durmaz Kılıç

Son Okuma: Esmâ Türkseven

Haber Editörü: Recep Emin Avcı

Yönetim Yeri: Konur Sk. No: 39/1

Kızılay/Ankara **Tel:** (312) 419 69 13

Fax: (312) 419 69 14

 www.hece.com.tr

 heceoyku@hece.com.tr

 Heceoykudergisi

 heceoyku

Teknik Hazırlık: Hece

Kapak: sarakusta.com.tr

Görsel Yönetmen: Hatice Ayan

Kapak Resmi: Feyza Ay

Baskı: Emsal Matbaa Tanıtım
Hizmetleri San ve Tic.Ltd.Şti.

Bahçekapı Mah. 2477.Cadde. No:6

Etimesgut/Ankara

HECE BASIN YAYIN LTD. ŞTİ.

2025 Yılı Abonelik Bedeli:

Hece Dergisi: 3.560 TL

Heceöykü: 1.459 TL

Hece Dergisi+Heceöykü: 4.015 TL

Hece Dergisi Kurumsal: 6.800 TL

Heceöykü Kurumsal: 3.900 TL

Heceöykü'ye gelen yazılar yayın
kurulunun onaylaması durumunda
takip eden üç sayıda yayımlanır. Gelen
yazılar yayımlansa da yayımlanmasa
da geri verilmez. İlkelerimize
uymayan ilanlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 31.05.2025

İÇİNDEKİLER

4 ÖYKÜ

- Ali Necip Erdoğan, Homo Nostalgicus - 1, 4
Rüveyda Durmaz Kılıç, Bana Bir Hâller Oldu, 11
Mehmet Kahraman, Kendi Hâlinde ve Mutlu, 17
Selma Maşlak, Alelade Bir Mektup, 23
Feyza Kartopu, Üç Yaz, 29
Ayşe Ünüvar, Derin Körlük, 36
Birgül Yangın Aslanoğlu, Yüreğimde Bağ Bozumu, 40
Zübeyde Andıç, Kayda Geçirilmiş Yanılgılar Atlası, 44
Rümeysa Oğuz, Körlük, 48
Berna Atagün, Sıra Dışı, 52
Nursultan Taş, Yedek Batarya, 55
Ahmet Yılmaz, Zarf, 61
Fatih Dağdelen, Varoluşsal Turuncu, 64
Salih Erayabakan, Tabela, 67
Hicret Birik, Değişmeyen Dönüşüm, 70
Ahmet Karacan, Vefa Gecesi, 76
Ayşe Şahin, Aztek, 81

85 KURAM-YORUM

- Cemal Şakar, Söylenemeyenin Sadeliği, 85

90 ÖYKÜDE MİMARİ

- Handan Acar Yıldız, Boşluk, 90

93 POETİK PATİKA

- Abdullah Harmancı, Zorlayıcı İkilem, 93

97 ENİKONU

- Emin Gürdamur, Edebî Türlerin Sonu mu?, 97

121 BAŞKA DÜNYALARIN ÖYKÜLERİ

Fatma Za'rûr, Semaya Sığınan, Arapçadan Çeviren: Üsâme Bozkurt, 121

123 YAŞADIĞIM GİBİ

Mehmet Aycı, Biraz Karışık, 123

125 HECE ÖYKÜ'DE İLKLER

Ayşe Gizem Güngör, Rahmet, 125

Büreyde Aytekin, Kare, 130

Ömer Torlak, Önemli Değil, 133

Hilal Günar Gündüz, Kertenkeleleri Korkutmadan Yürü, 138

Eşe Özbek Demircan, Kırıklar, Sandık ve Ebenced, 144

Nur Horus, Sükûtun Tarafı, 145

Emine Genç, Noksaniyet Namına, 151

İlker Şahin, Yemek Çubukları ile Örgü Şişleri, 154

Sinem Uğurlar, İhmalin Elmas Parıltısında Çöküş: Olmamış Bir Geleceğin Harabeleri, 156

Tuğba Yaşar, Evim Babil, 158

Emame Akman Harmancı, Seyfi'nin Altın Renkli Kör Yılanı, 163

167 KİTAP CEBİ

Özge Korkmaz, Vikaye Yaprığı, 168

Kâmil Karapınar, İç Sesin Dışa Vurumu: *Daha Güvercin*, 170

Zeynep Arslan, Modern Zamanda Yabancı Olduğumuz Komşuyla Karşılaşmalar: *Günümüz İran Öyküsü*, 171

Kuddusi Demir, Kendine Ait Kenarı İnşa Eden İhtimal: *Belki Ebabiller*, 172

Ayşe Hicret Aydoğan, Simgesel Bir Evren: *Aşağıda Çok Yer Var*, 174

Dilek Altundağ, Sessizlikle Gelen Dönüşüm: *Susmak ya da Yeniden Doğmak*, 176

Emrah Kanlıkama, Dünya Büyülü Bir Gerçek, 177

Esra Güngör, Hâmuşanlardan Bir Ses: *Münzevi Sesler Korosu*, 179

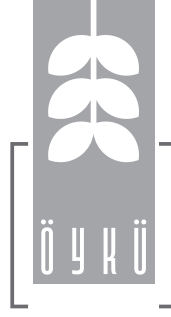
Esra Kılıç Türedi, Hayatın Mutfağında Pişen Öyküler: *Unutma Bizi Dolması*, 180

Fatih Kutlu, Türk Öyküsü Tatarcada: *21. Yüzyıl Türk Hikâyesi Antolojisi*, 181

Fatma Nur Uysal Pınar, Aynasını Arayan: *Muhayyel Köy yahut O Belde*, 182

Hatice İbiş, Mitlere Yaslanan Gerçeklik: *Nergislerin Ölümü*, 183

Zeliha Tamer Uçar, Dikkat İsteyen Kitap: *Politik Hayvan Hikâyeleri*, 184

Ali NECİP ERDOĞAN

Homo Nostaljicus - 1

“İnsan hatırlayan bir varlıktır.”

Treni kaçırabilirdim ve bu yüzden hiç kimseyi suçlayamazdım. Suçlamak da tuhaf bir fiilmiş. Mesela taşlamak, taş atmayı ve seri bir şekilde taş atmayı ifade ederken suçlamak suç atmayı ama seri bir biçimde suç atmayı ifade etmiyor. Etmez mi? Edebilir aslında, hem o suçlu hem bu suçlu diyebilirim. Hayır olmadı, burada suç tek, suçun atfedildiği kişiler çok. Taş da durum nasıldı? Şöyle, birçok taş var ama taşa tutulan tek. İyi de taşlar da birbirinin aynısı ya da benzeri... Evet benzeri demek daha doğru. Tren, tren diyordun. Tamam. İşte bu yüzden kaçırabilirdim treni. Neyse ki kaçırmadım. Zihnimdeki kamusal denetim uyardı beni. Kaçırsaydım mutlaka bir suçlu bulmam gerekirdi zira benim hatam olmayan “kaçırma”, kaçırma sayılmaz. İşaret parmağımı ona uzatıp, senin yüzünden, derdim, bak işte burada böylece kalakaldım. O da mahcup olurdu, böylece ben treni kaçırmamış biri olarak eski bir şarkı dinleyebilirdim. Ne şarkısı la? Şarkıların müzikal sözlerine şarkı diyoruz. Bunu aklında tutmalısın. Çünkü suçlu sen olmadığında şarkı dinlemek daha kolaydır, çünkü insan suçlayacak birini bulamazsa çırılçıplak kalabilir ama suçu başkasına attığında yoluna devam edebilir, çünkü hep başkaları yüzünden kaçır tren, bahaneler en güzel kıyafetleridir insanın. Güzel deme la! Niye ki, güzel bahane bulmak da maharettir, insan güzel bahaneler bularak çok şık giyinebilir. La oğlum bi işine gücüne bak! Yola çıkacaksın, hâlâ vır vır konuşup duruyorsun. Haklısın. O anda tam neyi düşünüyordum da kaçacaktı tren? Yani treni kaçırmama sebep olacak düşünce akışım neydi? İncir. Bravo, evet incir. Bir incirde kaç çekirdek vardır ve her birini doldurmaya çalışırken oluşturduğum düşünce zinciri. Etkileyici. Kime göre etkileyici la? Sen de haklısın? Kendim söyleyip kendim etkileniyorum. Tamam tamam, çıkalım incirden, nasıl olsa şimdi trendeyiz ve pencereden akan görüntüler var. O zaman pencereden akan görüntülerle bir düşünce zinciri oluşturabilirim. İyi fikir mi? He, iyi fikir ama aslında biraz uyusan iyi olur la! Olabilir. Eğer uyursam o zaman rüyada bir düşünce zinciri oluşturabilirim. Örneğin Mery Ventura ve

Dokuzuncu Krallıktan başlayabilirim. La oğlum, madem rahat durmayacaksın o zaman Osmanlı İmparatorluğunu seçmek daha iyi değil mi? Bak bu da iyi fikir, Lale Devri mesela, görkemli. Bin yedi yüzler, Sadabad, hem Nedim'den şiirler de okuyabilirim, yürü serv-i revanım, gidelim Sadabad'a... O zaman ayağa kalkıp üç kere tekrar edelim, derinlik yok, derinlik yok, derinlik yok...

Eskiden trene binince kondüktör gelirdi, yapma yaa! Niye gelecekmiş kondüktör? Kondüktörün ne demek olduğunu bildiğini sanmıyorum, olduğunu-bildiğimi-sanmadığını... Şu, biletlere bakıp elindeki delgiyle bileti delen adam yok mu? İşte onun adı kondüktör. Lütfen seyahat bitene kadar biletinizi muhafaza ediniz. İşte o. Ben hep muhafaza ettim biletimi... Ama ikinci kez gelip biletimi soran, seyahatin sonuna kadar biletini sakladın mı, diye soran bir kondüktörle karşılaşmadım. Fi tarihinde yaşlı bir amca, köy odasında sohbet ederken, söz sırası kendine gelince, konteks filan da yokken, yekten, yahu demiş bir kondüktör bana biletimi muhafaza edip etmediğini sordu, üstelik ineceğim istasyona gelmek üzereydik. Hangi istasyondur, hatırlıyor musun? Yaşlı amca, geçmiş gün, dedi, dereler istasyonu muydu neydi, şimdi tam hatırlayamıyorum, olmaz, dedi son derece stilize bir genç, köy odasının havasına yakışır ses tonuyla, bak şimdi tekrar araya girmek zorunda kalacağım ki artık bunun kaçınıcı araya girişim olduğunu kestiremiyorum, dur şu cümleyi kurmam gerekir: Köy odasının havasına yakışır ses tonu nasıl bir tondur? Robert Rodriges filmlerindeki Antonio Banderas ya da gözlerini kaybeden bir artist vardı ya neydi adı, *Karayip Korsanları*'ndaki eleman, Micky Rourke mu? La ne alakası var, o *Cin City*'deydi, haaa, bak bu doğru, *Cin City* çok iyi filmdi, oradaki adamım Clive Owen'dı, tam pencereden atlarken kız ona bir şey söylüyor da adam düşerken onu duyamıyor, meğer kapıya gelen kötü adam polismiş. Köy odasına geri dönecek misin, aslında dönmek isterdim ama sigarasını yakmak için rüzgâra sırtını dönen adam... Bak şimdi niye girdin ki bu bahse? Acı verici, katılıyorum, bahis demişken Şişli'deki ganyan bayisinde son yarışı seyretmeye kalbin dayanmayacağı için dışarı çıkmıştın, son ayaktaki atı hatırlıyor musun? Vaserely miydi neydi adı. İlk defa beşte beşti. Yürüyen kupon. Koşan atlar, yürüyen kuponlar, son ayakta yağan yağmur, favori at (wildecosak) ıslak zeminde bir hiçmiş, zaten yüreğinin dayanmama nedeni kuponun nefesinin beş ayaklık olduğunu bilmenmiş... Bana kalırsa öyle... Bak bi de böyle bir şey var: Bana kalırsa! Kalmazsa? Kalmaz, sana kalmaz. Kime kaldığını zannediyorsun? Yaa! Soru sorup durma! Öyleyse başa dön. Başa dön. Başadön. Kelimeyi sürekli tekrarlayınca bir Macar ismine dönüşüyor. Hemen de uydur Macar ismi diye. Ne belli. Belki de Bulgar ismi! Bulgarismi yi birleşik

söyleyince daha güzel oldu, bulgarismi. Bir marka vardı sanki buna benzeyen. Bulgarismi güzelmiş. Vulgerleri çağırıyor. Trocky Büyüka'da kaldı bi dönem. Evet. Kim hatırlamaz? Bence kimse hatırlamaz. Avrupa'nın üzerinde dolaşan heyulanın gölgesi bir vakit adalar üzerinden İstanbul'a da düşmüştü. Hop, dur orada. Ayağa kalkıp ne demiştik? Derinlik yok, derinlik yok, derinlik yok...

İyi de derinlik olmayınca düşünce zinciri pek bi şeye benzemiyor... *Derinlik Sarhoşluğu* diye bir film vardı, Can Reno oynuyordu, ne güzel filmdi. Derinlik daima vurgun yeme riski taşıyor, yok yok risk taşınan bir şey değil, olasılık, bunu aklında tut, derinlik yoksa yüzeyde savruluyor insan, dalgalar bir o yana bir bu yana... La oğlum bu tren nereye gidiyor? O zaman şu tiradı dinle! Her tren geçmişe gider, daima... Yani hiçbir tren geleceğe gitmez. Sen trene binip de gelecek hayalleri kuran birine rastladın mı, ben rastlamadım. Olmaz. Trenin doğasına aykırı. Pencereden akan şu görüntüler var ya, sen onları akıyor gibi görüyorsun, aslında onlar birbirinin üstüne biniyor. Bu tuhaflığın sebebi, tren ileriye doğru gittiği hâlde görüntüler geriye doğru akıyor gibi oluyor, böylelikle hayatın film şeridi gibi geçiyor gözlerinin önünden, geçiyor ve geride birikiyor, birbirinin üstüne birikiyor, bu nedenle ileriye doğru düşünemiyor insan. İleriye doğru düşünebilmek için durmak gerekli, ama durunca başka bir sorun ortaya çıkıyor, durduğu yerde duramıyor insan, yani fiziken duruyor da zihinsel olarak duramıyor, hafızada ne varsa harekete geçiyor, tıpkı bir trenin penceresinden akan görüntüler gibi... İnsan onların bazılarını sıkıca tutup ipe dizer gibi dizi-yor, zaman alıyor tabii bu dizme işi, hâlbuki bir yerde hareketsizce duruyor insan ama zihni bu görüntüleri ipe dizerken vakit geçiyor, durduğu yerde yıpranıyor da insan zihninde hep aynı yaşta, sanki bir heykel gibi donup kalmış orada. İnsan bir yerde yıpranırken başka bir yerde nasıl heykele dönüşebilir ki?

İş yerinde bir adam vardı, hatırlıyor musun? Hangi iş yeri la? O kadar çok işte çalıştın ki, şimdi say desen valla sayamam. Sen de haklısın, ama ne önemi var, şu insan kaynakları müdürü müydü neydi, hani kafası kel olan. Tamam la tamam, bildim. İşte o var ya, bir yaz günü işten çıktıktan sonra mecburiyet caddesinde yürüyormuş, biri ona, "Hey, kel!" diye seslenmiş, bu sırada Atatürk'ün kılıcıyla istikamet verdiği vakur heykelinin yanına gelmek üzereymiş. Seslenen adamın bir meczup olduğunu ve Atatürk'ün heykeline seslendiğini zannetmiş, hey kel, hey kel, diye bağırıyormuş adam. Dönüp bakınca, "Sana söylüyorum." demiş bizim müdüre, insan kaynakları... Müdürün ne dediğini hatırlıyor musun? İşte bu adam tam bir insan kaynağı demiş. Hiç alakası yok la! Son kısmı tamamen uydurdun. Ya tamam uyduruyorum ama birileri çıkıp insan kaynakları diye bir şey uyduruyor, kimse ona

bir şey demiyor, ben bir şey uydurunca, hemen uydurdun!.. Kaynağa dön la! Evet haklısın, kaynak önemli. Öyle bir yer var ki orada gözeler var yani kaynaklar, su yerine insanın çıktığı kaynaklar, Kaf Dağı'nın ardında, ara ki bulasın. O kadar uzağa gitme la! İnsan da imal edilen bir şey değil mi? Bak bu konuda kesinlikle haklısın, ama git yoldan birini çevir, ona de ki, sen imal edilmiş birisin. Seni ılgın çubukla döver valla. Kimse imal edilmiş olduğunu kabul etmez. Halbuki feleğin çarkı, sistemin şablonları, bir örnek insanlar üretiyor, hepsi birbirine benziyor ama her biri hiç kimseye benzemediğini iddia ediyor. Hepsi biri, biri hepsi. Hepsi de söyleyiş bakımından kafası güzel bir kelime. Si takısından kaynaklanıyor bu sarhoşluk, bak mesela tep -si. Buradaki -si takı değil la! O zaman sip-si. Sipsiyah. Sipsiyah bir isim gibi. Zenci bir adamın Yahudilikten çıkıp Müslüman olduğu anda belirginleşen iah takısı. Örnek ver la! Eliah mesela. Hazreti Yusuf'la (a.s.) ilgili bir dizi vardı, orada Yusuf'a Yuzarzif gibi bir isimle hitap ediyorlardı. İsrailoğulları olabilir ama tek bir İsrail oğlu var o da Yusuf Peygamber.

Bir de kendinden heykel yontanlar var. Bir bakıyorsun adam ham fakat içinde bir heykel görüyorsun, fazlalıklarını alsak adam harika bir heykele dönüşecek. İşin tuhafı şu adamlar kendilerini yonttuklarını söylüyorlar. Kendinden heykel çıkaranlara varoluşçu diyoruz la! Tebrikler, çok güzel bir tespit. Ancak bu heykellere bakanlar şöyle söylemiyor: Yahu bu adam kendinden bir heykel yontmuş, o zaman ben de gidip kendimden bir heykel yontayım. Böyle demiyor. Şöyle söylüyor: Yahu adam kendinden ne güzel heykel yontmuş. İşte saçmalık burada. Gösterenle gösterilen arasındaki ilişkide görenin aklı kayboluyor. Akıl, tam işe yarayacağı yerde ortada yok. Zekâyı keskinleştirecek ama zekâ da yok. Onun da yapayı var artık.

Çok yapay zekâ. Yapay tuhaf bir kelime. Yüzeysel, derinliği olmayan. Bu öyle bir zekâ ki derinliği yok, yüzeysel. Ama yine de yapay, tuhaf. Yapmak-tan yapay. Yapmaya yaklaşan ama tam da yapamayan, biraz yapan. Bizim orada Yeniyapan diye bir köy var. Buradaki yapay yüzeysel demek değil la! Ne demek peki? Suni demek, yapma çiçekler gibi, gerçeğe çok benzeyen ama gerçek olmayan. Vaaayyy! Kişi Tanrı'yla bağ kurmadıkça zaten taklittir. Yapay zekâ da taklidin taklidi olur ki doğası gereği Tanrı'yla bağ kuramayacağı için son derece yıkıcı olabilir. Belki de kurabilir la! Yapay zekâ öyle bir bağ kurar ki hem de insan yapay zekâyı kullanarak Tanrı'ya ulaşabilir. Olabilir, bütün bunlar olabilir, olmaya da bilir. Yine de boş adam işi bu yapay zekâ! Dur! Boş adam çok iyiymiş. Hatırlıyorsun değil mi şu geçenlerde içine düştüğümüz boş adamı. Düştük de düşmekle bitiremedik. Adamın dibi yok. Kafamızı kolumuzu çarptık da kendimize gelemedik

bir süre. Boş kelimesinin sıfat olması, söz konusu adama hatta adamlara, birçok adama ve birçok kadına, sence de bir nitelik kazandırmıyor mu? Çünkü adamın hiçbir sıfatı yok. Eskiler, sıfatına tüküreyim, derdi; bak gördün mü “boş”un niteleme vasfı anlam kazanıyor burada, yani adamın yüzüne tükürmüyor da sıfatına tükürüyor, yani boşluğuna... Benim de boşluğuma denk geliyor hayat, boşluğuna boşluğuna denk geliyor insanın, beni en çok şaşırtan bazı adamların hazırlıklı oluşu, onların boşluğuna denk gelmiyor hiçbir şey, nasıl da başarılılar... Boşluğa dikkat etmek gerekir, Allah korusun içine düşer de insan açlıktan susuzluktan ölebilir, ne kötü mezarının bir boşluk olması... İşte mezarlık la! Ne güzel, bazen insan tren penceresinden bir mezarlık görebilir. Ölürsen hemen sana bir yer gösterebilirler, burada kalabilirsin, derler de yaşarken bir yer göstermezler, bu da tuhaf bir çelişkisidir hayatın ya da ölümün. Bak bu bölgedeki bütün ölümler burada fakat yaşayanların nerede olduğunu kim bilir? Ama yaşayanlar ölümler burada olduğu için dönüp gelirler, kaçamazlar buradan. Kaçtıklarını zannedebilirler, ben de kaçtığımı zannettim hep. Ne oldu peki, hep aynı yerdeyim işte. Hüseyin Abi ne güzel söylemişti: Dirileri ölümler tutuyor. Bu yüzden mi fatiha okuyoruz onlara la! Evet, ama biraz da özlediğimiz için.

Özlediğimiz için. Özlemek. Seni özledim, dediğinde ne demiş oluyor insan? Ya da köyü özledim ya da o yılları özlüyorum, dediğinde... Aslında var ya bütün bunlar bir yanlış anlamadan kaynaklanıyor. İnsan yanlış anlayan bir varlık. O yüzden hiç doğru trene binemiyor. Hangi trene binerse binsin insan, hatırlayan bir varlıktır. İnsan trenbinincehatırladıklarınıyanlışhatırlayanbirvarlıktır. Aslında doğru cümle şu: İnsan hatırladıklarını yanlış anlayan bir varlıktır. Ee trene ne oldu? Bekle! Bütün trenlerin restoran vagonu vardır, bir şeyler yenebilir; çay, meşrubat, ayran, filan içilebilir... Bir şirket kurulabilir, tecime elverişli... Tecime takılacakken, elverişli daha güzel değil mi, diye sorulabilir, ki bu bir soru olmayabilir... Onaylatma arzusu, bak buradan insan onaylanma arzusuyla yanıp tutuşan bir varlıktır denilebilir, zaten tecime elverişli olan da bu değil midir?.. Trende, restoran vagonunda söylenenleri onaylayacaklarla tecimselonaylı bir alış-veriş, el veriş lidir, bundan da etkilenilir, kendi söyleyip kendi etkilenebilir, zaten insan kendi söyleyip kendi etkilenen bir varlık değil midir? Değildir. Bunu onaylayamam. Kendimi onaylayamam. Çay yirmi, tost yetmiş, toplam para doks anlira. Al sana tecim. Koltuğuna geri dön. Kendi koltuğuna sığın. Saltık diyen bir adam vardı, kendi koltuğunu diğer bütün koltuklara dayatan ve bunu saltık olmak adına yapan. Mevzun ve mukaffa bir kadın aniden içeri girebilir. Şiirden hiç anlamayan bir adam ona, şiir gibi, diyebilir. Kadın kürk mantosuna daha sıkı

sarılabilir. Denklem kendiliğinden de kurulabilir. Bir adam, denklemi illa ben kuracağım, diye diretebilir ve kadın hiçbir denkleme sığmayabilir. Söz konusu adam kadınları anlamamaktan dem vurabilir şu da var ki kadınları anlasa, sanki kurmakta direttığı denklemi kurmuş gibi hissedebilir, bu olabilir ve olasılık ile imkân kelimeleri aynı cümlede geçebilir, üstelik birbirlerinin yerini daraltmaya-bilir, zira olasılık, imkân kızırmaz, imkân olasılığı yadırgamaz, adam kadına kızmaz, kadın adama kızabilir, hep birlikte denklemin bu tarafına toplanırsak diğer tarafta hiçbir şey kalmayabilir, böylece iki kök, derinliklerine toprağın salınabilir, daha temiz sular, bol mineraller bulunabilir...

Yavaşladık. Hangi istasyonmuş bu? Okuyamadım. Adını vermek istemeyen bir istasyon. Şimdi burada insek hangi anıların kucağına düşeriz bilmiyorum. Adını bile okuyamadığın istasyonda üstelik görüntüler hiçbir çağrışım yapmazken hangi hatıraların kucağına düşeceksin acaba? Ne fark eder ki, nasılsa bildiğim bir istasyonu hatırlatacaktır. Mesela K şehrinin oldukça dışında bir istasyon vardı, orada inince bir otobüsle şehir merkezine getirirlerdi. Bir keresinde... Hey, binenler arasında tanıdık biri var. Sakın adını söyleme, gitmek isteyeceğin bir anı değil bu. O zaman adını şimdi söylemeyeceğim bir kadın diyeyim. Etek rengi açık sarı mı? Renk körü müsün la? Açık sarıymış, krem rengi bu ve kesinlikle çok güzel bir renk.

(Baştan alalım. Bari parantez içine al la! Aldım. Adını vermek istemeyen bir istasyonda, şimdi adını vermek istemeyeceğim bir kadın bindi trene, benim tam sol çaprazımdaki koltuğa yüzü bana dönük olarak oturdu yani gidiş yönünün tersine... Uçları fırırlı açık sarı bir etek giymişti, siyah ceketin altında beyaz gömlek vardı, oturmadan önce, katlayıp sol koluna koyduğu açık yeşil mantosunu ve diğer omzunda asılı çantasını oturacağı koltuğun üzerindeki cebe özenle yerleştirdi. Açık sarı etek mi, renk körü müsün sen la?)

Bir Levni vardı, renklerin terbiyecisi Levni ve onun “Dans Eden Kadın” minyatürü. Renklerin terbiyecisi mi? Renklerin ustası diyecektin galiba. Hayır. Terbiyecisi. Kaplumbağaları terbiye etmek gibi... Levni, elinde bir sopayla girince zihnime, renkler, dans eden kadının yakışıyorlar üstüne, minyatür oluyorlar. Derinleşiyorlar tam benim perspektifimde. Büyük nakkaş doğrusu şu Levni. Konya’dan çağırılmışlardır, minyatür sanatının modern resme neden dönüşemediğini anlatacaktır. Bak bu modern resim üzerine de düşünmeliyiz, çünkü hiçbir ressam, girip resmine kurtulamıyor kendisini aşağı çeken şu dünyadan. Onlar Wang-Fo’yu hatırlamazlar la, ling’i de... Üstelik hiçbir ressam çizdiği açık yeşil mantoyu geçirip sırtına ufka doğru yürüyemez, hadi yürüdü diyelim ufukta bir noktaya dönüşecekken durup arkasına bakamaz. Hüznün zihni yavaşlatıyor, ipi

kopunca tespihin dağılıyor taneler fakat hüznün bir ip gibi geriyor düşünceleri, tüm taneler kendileri bizzat koşarak gelip diziliyorlar ve yavaşlıyor tren. Durdu duracak. Durmuyor ama. Hızlanıyor yeniden.

Denizin dibindeki hareketliliğin yüzeyde oluşturduğu dalgalanmaları okuyamıyor olsaydım yani bir insanın yüzüne bakıp onun tarihini göremiyor olsaydım kendimi semeresiz hayallere kaptırabilirdim. Aptalca bir iyimserlikle kendimi kandırabilir, herkesi de buna ikna edebilirdim. Sol göz kapağı hafifçe seyirdi, gördün mü, başını sağa çevirip trenin penceresinden akan hayatına hüznünle baktı, ihtimal ki sevmeyi bilmeyen kocası apaçık ortada duran gerçeği, önemsiz bir ayrıntıymış gibi görmezden gelmiş olacak!.. Böyle güzel kadınların sevmeyi bilmeyen kocaları vardır. Zengindirler, işlerine odaklı... Her şey gibi kadınların sevgilerini de satın alabileceklerini düşünürler, işin kötüsü alabilirler de, tüm sorunları parayla çözerler, satın alınmayacak şeylerin karşılığı yoktur onlarda, paragöz reklamcılar gibi sürekli karşılık üretirler, görüş alanlarına girersen seni bir talep olarak algırlarlar, acaba benden ne isteyecek diye düşünürler... Seni görmedi la!.. Görmez. Ya da görmüştür de görmezlikten gelmiştir. Görmemezlik olmasın, olmasın, baksana evli kadınlara özgü, her şeyi ölçüp, biçip tartan, kimini beğenip kimini küçümseyen kadınların öz güveni yok onda. Öyle olsaydı beni görmezlikten gelmez, aksine gözlerimin içine bakarak küçümser, benimle evlenmedin ama hiçbir şey de olamamışsın derdi. Demedi. Demez. Bazen seni birinin görmemesi daha iyidir. Bazen mi, seni hiç kimse görmüyor ya la! O zaman daha da iyi. Ya da ara sıra birileri görse, bilemiyorum... Bazen pencere açık kalır, içeri bir kuş girer ya! Kuş dediysen güvercin filan. Evde hiç kimse yokmuş gibi kafasına göre takılır, yiyecek bir şeyler arar, bulur da. Fakat aniden evde biri olduğu anlaşılır, kuş panikler, pencereden uzaklaşmıştır, korkuyla hemen bulamaz pencereyi, bir oraya bir buraya kanat çırpır, köşeye sıkışır, yakalanır, bir süre ev sahibi onu avuçlarında tutar, bir şeyler geveler, kalbi o kadar hızlı atıyordur ki kuşun, az sonra ölebilir, ev sahibi gevşek bir iyimserlikle saçmalamaya devam eder, neyse ki birazdan açık pencereye doğru uzanır ve son anda kuşu gökyüzüne doğru savurur, biraz daha kalsa ölecek olan kuş aniden özgürlüğüne kavuşur, ölmemiştir, demem o ki o kuşa ne olduğunu hiç kimse bilemez.

Bir de güzel adamlar... Hiçbir şeyi beğenmeyen, hiç mutlu olmayan, her şeye dudak büken, sürekli eleştiren karıları vardır onların da... Bu eşleşmeler son derece tuhaf, hep sevdiğim başka sevenin başka durumu. Çok abartma la, sen de o şiirdeki gibi neye nişan alsan kendini yaralıyorsun, öyle değil mi, insan hatırladıkça kendini yaralayan bir varlık değil midir?

RÜVEYDA DURMAZ KILIÇ

Bana Bir Hâller Oldu

İsmi -den hâli

Benim adım Gerşom. Aranızda adımlı ilk kez duymuş olanlar vardır. Bu çok normal çünkü kutsal kitaplar, daha çok babamdan söz eder. Tanrı'nın babam için muradı tam olarak neydi, siz bunu kutsal kitaplardan okuyabilirsiniz. Bense bana bu ismi veren babamın, benimle neyi kastettiğini anlamakla geçirdim ömrümü.

Hikâyemin sıradan olmasını beklemeyin. Bizim gibiler için evrenin matematiği başka türlü işler. Kutsallıklar, sırlar, semboller ve işaretler eylemlerimize yön verir. Bedenimiz sözlerin muskasıdır, ruhumuz ise bin âlemin seyyahı. Bu nedenle gözle değil; hafızayla görürüz. Evvelin, fersudenin bilgisi bilincimizin levhimahfuzudur ve geriye doğru hatırlayarak anılar şimdiki.

Annem beni, Sina Dağı'nın eteklerinde, üç dinin kadim sınırlarında doğurdu. Burası yalnızca bir sınır çizgisi değil; aynı zamanda adanmanın da yeridir. Bir sürgünün, bir vaadin çocuğu olarak doğduğumda annem, yerden çakmak taşını aldı, taşı tenime indirdi; etim kesildi, kanım sıcak ve koyu aktı. Sünnet derimi "Gerçekten sen benim için kanlı bir damatsın" diyerek babamın ayak ucuna doğru fırlatıp attı. Babam, anneme peygamber gibi değil; sadece yorgun bir koca gibi baktı. O an, uzak bir zamanda, başka bir çöldeki eski bir hikâye canlandı: İlk anlaşma, ilk kurban.

Annem, bana isim istediğinde; babam kendisine vaat edilen kutsal toprakları düşündü. Biliyordu ki Tanrı'ya verdiği sözün karşılığında ne mülkiyet vardı ne de mükâfat. Hatta gelecek çağlarda bu toprakların, nice masumun kanını dökecek olan eskimez bir sebep olacağını da anlamıştı. Doğduğu şehri terk etmiş,

bilmediği yerlerde sürgün yaşamış ve vaadin hayaliyle bir konmuş bir uçmuş babam; yaşadığı yere ait olmayan anlamına gelen yersizliğini, yurtsuzluğunu adımla böyle mühürlemişti. Yazgısına karşı uysal olanlar yazgının da bir düş olduğunu bilenlerdir aslında. Melez kurgunun yatay uykusundan babam, Gerşom ismiyle beni böyle uyandırdı. Aslında kim olmadığımı öğrenmem için beni o kutsal hafızadan çekip çıkardı. Bu nedenle hiçbir ilahi mesel adımı anmaz, tarih kitapları benden söz etmez. Tanrı bile beni yaratmış olduğunu unuttu. Beni hiçbir yerde bulamazsınız. Yazgıyı yaratırken olasılıkları da yaratmışsa Tanrı, kimse bana oyunbozan demesin. İşte, sadece bu hikâyede anlatıcı olarak karşınıza çıktım. Eğer benden konuşacaksak; başkası değil, ben anlatmalıydım hikâyemi çünkü bunlar başıma gelirken kimse orada değildi. Yazardan *ayrıldım*, yazgımdan *ayrıldım*. Sadece ismimde özgeleştim. Hikâyemi kimseye bırakmadım; unutulmaz karakterlerin estetik hilesidir bu. Yazar kahramanına isim seçerken dikkatli olmalıdır. Neye bir isim vererseniz, hüküm de o ismin sahibine geçmiştir artık.

İsmi -de hâli

Benim adım Alperen. Bir varlık acısındaım. Anlamanın yükündeyim. Nice yiğitler cephelerde savaştı; adını destanlara, masallara, şarkılara sırladı. Genç yaşta onlara gelen ölüm, isimlerine yücelikler bağışladı. İsmiyle bedenine galebe çalmış olan ben; Alperen, ne için yaşadım, ne için ölüyorum bilmeden yazgımı affedecek bir hikmet arayıp durdum. İnsan, ölüm sebebinin güzeline de muhtaç kalmış, bilmezdim. Sanki yüzyıllardır yattığım şu yatakta, bedenimde, kaslarımda dinmeyen ağrılara, acılara beni gark eden; düşmanın en kahpesi, gençliğime hasetlik edenin en haini, dinç, iri, güçlü gövde mi bir zafer muradı olarak kendisine seçmiş. Adımın kudreti, istilacı iştahını daha da kabartmış, azığını kanımdan almış, gözü dönmüş hücreler ordusuyla, her organımda sessizce karargâhlar kurmuş. Ne zaman ki yirmi dört yaşına erdim; baharın şenliğinde uçan kuşların cıvıltılı seslerini bir ânda susturan bir bombanın patlaması gibi ansızın kırmızı, irin dolu bir kanser yarası, gençlik suikastı gibi ayağımda patladı. Yetmezmiş gibi kanımdan beslenip beni bu yatağa serecek ihtirasına da böyle manidar bir isim bulmuştu.

Anamın kucağından sonra bu yatakta *buldum* kendimi. Bedenimdeki zaman bozumu bile ahlaksızca. Ne döngüsü var ne de aşımı. Teorileri, varsayımları, hizayı yerle bir ederek prensipsiz, tanımsız kozmolojik lanet gibi çocukluktan, bir ânda yaşlılığa savurdu beni bu zaman. Saatlerce gözlerimi diktığım beyaz tavanda, başkalarının yardımlarıyla sağıma veya soluma döndüğüm diğer beyaz

duvarlarda geçmeyen zaman; ömrümün hangi çağına ait olan bedenime aldırış etmeksizin, benimle olan işini hızla bitirip başka hayatlara geç kalmamak için zamanın dolduğunu gösteren başka bir beyazlığa mahkûm etmek istedi beni.

Ben de kendimi öyle kesintisiz bir unutuşa bıraktım ki bedenim de buna hızla alıştı. Önce, bacaklarımın kudreti kayboldu sonra o kudretle birlikte yürüme duygusu da silindi hafızamdan. Parmaklarım eşyaların sırtını okşamayı bırakınca varlığın hükmü ellerimde öldü ve en sonunda canımın sesi, harf harf eksildi soluğumdan. Kelimelerle değil, başı bozuk hecelerle konuşur oldum. Beni bu hâlimle görenlerin hayat nasihati, kendi başlarına gelmelerinden korktukları şerrin temsili, henüz varken bildikleri şükrüydim artık.

Ben Alperen; yatağımda dertop olmuş bedenimle, et yığını olarak masumlaşmanın derslerine başladım. Eylemi ölen her uzvum, dünyalaşan her şeyi sırasıyla aşmaya başladı. Yapmanın ve yıkmanın, aşkının ve içkinin, varlığın ve yokluğun, unutmanın ve hatırlamanın iş sahasıydı bedenim. Tam olarak alanda çalıştım. Beni görenler bedenimi gördü. Oysa ben bambaşka bir hâldeydim. Anladım ki eylem gidince günah da gidermiş. Hastalık gerçekten, insanın günahını dökermiş. Ölmeden önce kefaretimi ödedim ve nasuh tövbemi canımla yaptım.

Hikâyemi sevdim, hâlimi rıza makamına erdirdim. Bir tek bana bu ismi veren anamın kahrına teselli bulamadım. Gerçek kahramanlık neydi? Tatar Çölü'ünde Bastiani Kalesi'inde, Komutan Drogo gibi bir gün çıkıp gelecek düşmana karşı, yiğitlikle savaşarak zafer kazanmak umuduyla yıllarca beklemek mi? Yoksa o zaferin kendisine gelmeyeceğini anladığında kaleyi terk edip bilmediği bir han odasında, ölümü yapayalnız korkmadan beklemek mi?

Ben, yalnız değildim. Yanı başımda, ağlayan güzel, içli bir sesle uğurlandım.

Aşkın pazarında canlar satılır, satarım canımı alan bulunmaz.

Yunus öldü diye salâ veririler, ölen hayvan imiş âşıklar ölmez.

Ben anamın gözündeki bir Alp idim ve bu sırra böyle Eren oldum.

İsmi -e hâli

Benim adım İhsan. Mevlevîhâne'nin kapısından meydân-ı şerifine *yöneldiğim*de efendiciğimi post kubbesinde oturur gördüm. Kızıl post üzerinde, siyah esvabıyla açmış bir eski zaman lalesine benziyordu. Allah lafzının zikri celalinden sakallarının arasından ter damlıyor; parmakları bilindik tesbihin tanelerini geziyordu. Mevlevî âyinişerifin sonunda efendim, post gülbangini okumaya başladı. Sesinin güzelliğini aşan huşusu, makamlardan taşan haşyeti, bedenimi

oracıkta gâib ederken, idrakim bambaşka bir hakikate zuhur etti. Beni bu kapıya bent eden kerameti, adımın tecellisine borç bildim. Efendimin huzurundaki saka postuna göz düşürdüm. Hz. İbrahim'in kurbanına nişaneydi bu post. Efendim, madem ismin İhsan, bu ismin manasına kendini kurban edeceksin çünkü saka postunun hakikati, "Biz, her şeyi sudan yarattık" ayetindendir ve sen de ilk olarak kendi suyundan ikram edeceksin susuz kalmışlara, diyerek vazifemi buyurdu.

O günden sonra sakalık hizmetim için, ağzı meşin iple bağlı deriden kırbamı sırtımda hazinem gibi taşıdım. Hangi çeşmeden suyum alacağım belliydi. Kırbamı doldurmadan önce ihsan edeceğim suyun tadına ilk ben baktım. Çeşme ve sarnıçlardan evlere, tekkelere su taşıdım, yolda susuz kalmışlara pirinç başlıklı musluktan su içirdim, abdesthanelerin duvara gömülü küçük haznelerinde sular taşırdım.

Güneşin ateşinde, kışın ayazında yollara revan oldum. Sabah ezanıyla kırbama suyu dualarla doldurdum. Hizmetimi tamamlamak için en çok su dağıtan saka olma şerefiyle "saka" diye ünleyen seslere önce ben koştum. Nerede camiye giden bir can gördüm; ona abdest suyunu ben döktüm. Çocukların oyunlarında nöbete durdum, bana doğru koşan her taze soluğa su içirdim. Atların, güvercinlerin su teknelerinde sularımı taşırdım. Salih bir amel için, suyum içecek en temiz, en dualı ağzı aradım. Ne zaman ki birden "saka" diye seslenen, hafifmeşrep, şuh edalı kadınlar suyumdan içmek istedi, içimden tövbe estağfurullah çekerek onlara suyum verdim. Üstü başı perişan, kirden, kokudan ibaret adamların ağzının değdiği su tasımı, cebimdeki tuzla taharetledim. Mahallenin eşkiyaları, siccili bozukları suyumdan içmek istediklerinde suyumun bitmiş olmasını umdum. Nihayetinde ben; bu hizmette efendime, en pirüpak ameli, kırbamın ağırlığından kambura dönmüş canımı götürecektim.

Ne zaman ki efendim, kırbamda ancak kendime yetecek kadar suyu bırakıp, geri kalan suyum o kapının eşiğine dökmemi istediğinde saka postunun benim için hiçbir zaman serilmeyeceğini anladım. Mübarek sesiyle efendiciğim; ilk ve son dersimi, içerisine bir adım dahi atamadığım o eşikte verdi bana.

Ey saka! Ancak kendi suyun miktarınca İhsan olabildin bu hizmette. İyiliğini kendinden bilen nefsin, ikram ederken hor gördüklerine gönül indiremedi; içirdiğin su hasbi değil, hesabi oldu, diye buyurdu efendiciğim.

Cemalinin aydınlığında yüzüm kapkara kesildi. Sular altında kalan bedenim onun mübarek ayaklarının dibine leş gibi serildi. Dervişliğim kibrimdenmiş; bilemedim. Günahkar, kötü zannettiğim ağızların içtiği her yudum su için onlara minnet hırkasını böyle giydirmişim; göremedim.

Bir divanelik içinde, azıcık su dolu kırbamla mevlevîhanenin bahçesinden kendimi dışarı attım. Dilim damağım kurumuş hâlde, sokak sokak başka bir saka arayıp durdum. Onu görünce de ateşime su, der gibi seslendim:

“Saka saka! Bana suyundan verir misin?”

“İkimiz de aynı sudan dağıtırız ey saka, neden suyumı istersin?”

“Bilir misin ey saka, kendi suyumdan usandım!”

İsmin -i hâli

Benim adım Özge. Şehirlerden bir şehirde, hayatlardan bir hayat, kadınlardan bir kadın gibi yaşadım. Acıyla baş edemedim, acıyı bağışlamadım. Çok içeriden; acı neyse ona baktım, onunla konuştum. Bazen yaramın içine korkusuzca bakabilmek için bazen de onun bir yara olduğu zannından kurtulabilmek içindi tüm çabam. İstedim ki her şeyi bambaşka anlayayım; ezberlerim bozulsun, gerçeğin içinden türlü türlü hayaller doğsun, bütün kahramanlar, şu gördüğüm insanlardan daha hakikatli olsun, zamanlar birbirine karışsın, belleğimde binlerce hayat kurulsun, canım hangisini isterse hevesim oraya doğru koşsun. Benim sıradanlığımda bir kral, sevgilisinin koynunda esir olabilirdi. Bir güvercin sevildikçe peri kızına dönüşebilirdi. Kaf Dağ’ına avım yapılabilir, insanlık sadece böcekler uğruna savaşabilirdi. Peygamberler de büyük günahlar işler, tanrılar kendisinin bile yanlıgısı olabilirdi.

Başkanın gözleriyle baktım kendime. Beni görenler, beni görmedi bu nedenle. Yücelik; sıradanlıktadır, arka sıralardadır, herkesten biri olabilmektir. Öyle silik, öyle belirsiz, arada kaynamış bir Özge. Kimsenin dikkatine değmeden, hemen hatırlanmayacak biri olarak, kalabalık içinde ıssız bir beden, gürültü içinde bir böceğin duyulmayan adımının sesi, fotoğraflarda arka taraflarda kalmış yarım bir yüz, sadece resmi evraklarda ispat edilebilirmiş biri gibi, bir Özge olabilmek.

Mecazi bir üslup geliştirdim kendimde. Bambaşka imgeleştirdim içimde. Görünümümü böyle bozdum. Sırtımdaki yükü gördüler ama ağırlığı bendeydi, nereden bileceklerdi ki kendilerinde olmayanı. Ağırlık, sadece maddede olmaz. Bazen bir kelime bin taş eder. Özge olmak böyle bir şeydi.

Annemin karnında gizli eksiktim ben, doğdum herkes eksikliği gördü. Yarım bedenle, yürüyen iki tekerin üstünde herkes gibi tam, herkes gibi bir can olmak için Özge isminde muradımı aradım. Başkasına benzemeyenmiş adımın anlamı. Bu adla beni bu hâlime pekiştirdiler. Beni görenler, beni görmedi. Onlar dönen sandalyede bir et yığınına gördüler, oysaki ben orada değildim.